

מ ע ו ז "ל ק ק ו"

"לקקו" * (נ צ מ 443363) היה המעוז הדרומי ביותר של הגזרה המרכזית, בקצה הצפוני-מזרחי של האגם המר הגדול, במרחק של 4-5 ק"מ מ"מצמד", מצפון (מדרום לו, במרחק של כ-20 ק"מ היה מעוז "בוצר", שכבר היה בגזרה הדרומית ממערב וצפון-מערב לו האגם המר הגדול ורצועה ביצתית, ולגונה ("סגול 195")) חיברה אותו עם "מצמד" ממזרח למוצב רצועה ביצתית ברוחב כמה מאות מטרים ואחריה הרצועה החולית המישורית העבירה כמעט ללא מגבלות המעוז נועד בעיקר לתצפית לצד מערב ולאבטחת הדרך לטסה

הצירים

ציר הרוחב "לכסיקון" ממזרח למעוז, צמוד לו, במרחק של כ-1 ק"מ אחד מהאגם ציר אורך - "עכביש", כביש סוג א', באורך של כ-30 ק"מ נמשך מ"לקקו" לטסה בחלקו המערבי עובר הציר באזור מישורי ומאפשר פריסת כוחות משני צדדיו, ובמזרחו - באזור דיונות גבוהות המאפשרות את חסימתו "עכביש" משמש כציר עוקף לציר המרכזי מדרום ועשוי לשמש את הכוחות הצולחים בגזרת דור-סואר "לקקו" שימש עד המלחמה כתצפית יום בלבד והיה מאויש על-ידי מספר חיילים שהיו באים מ"מצמד" עם בוקר ונשארים בו במשך היום ועוזבים אותו לעת ערב ביום חמישי (4-ב-אוק') החליט אלוף הפיקוד, לאחר ביקורו בגזרה, לאיים את "לקקו", ולשם כך הפרישו המעוזים בגזרה הצפונית והמרכזית מספר אנשים, שכן ל"מצמד" לא היה מספיק כוח-אדם וכך נאספו 13 חיילים שאישו את המעוז מ-4-7 ב-אוק' ⁽¹⁾

המוצב היה בגודל 70/100 מ', היו בו 5 עמדות ומגדל תצפית

החיילים הגיעו ל"לקקו" בבוקר ה-5 באוקטובר (10 מהם היו מ-גד' 68, 3 (קשר, חובש, נהג) מ-גד' 184) ה-מ"מ סגן דהאן גבי, קצין מאגר, וסמל המעוז - הרשקוביץ משה ה-מ"מ לקח את החיילים לעמדת התצפית, הסביר להם את הגזרה וסייר איתם במעוז המוצב המדולל היה מוזנח מאוד, מאחר ששימש לתצפית יום בלבד, הבונקרים היו סתומים, פקט לבונקר ה-חמ"ל, לא היה ציוד, לא מזון ולא קשר החיילים התחילו להתארגן ולנקות את המעוז ו-2 חיילים הוצבו בעמדות 1 - על מגדל התצפית ואחד - בשער (שלא היה, בעצם, אלא מעין סוכה של ש"ג)

לקראת הצהריים הגיעה אספקה, תחמושת וכן אוהל שעל הקמתו הוחלט מאחר שהבונקרים, כאמור, היו סתומים הקשר שהובא מהגדוד התקין קשר עם הגדוד ועם "מצמד", היה לו מ"ק-25 - המכשיר

* כינויו הקודמים 'סס', "פח", "ציונה" כשה-מג"ד הודיע ל-מ"פ, מאירקה, שיש לאישי את "לקקו" טען מאירקה של"מצמד" אין מספיק אנשים (תחקיר "לקקו", עמ' 1)

התקין היחיד במעוז הנשק כחח 5-6 מא"גים עם ארגזי פעולה ונשק אישי, כ-60 רימונים, רימוני עשן, בזוקה ונשק נ"ט לא היו ⁽¹⁾

ה-מ"פ וה-מ"מ הסתובבו במוצב וקבעו אילו עמדות לתפוס, שכן המעוז היה גדול למדי והם היו 13 בלבד לקראת ערב חולקו האנשים לעמדות

גזרת התצפית הייתה רחבה ביותר - מצפון ל"מצמד" ("יורק") עד כבירת בדרום האדם, המשקפת הייתה טובה מאוד והחיל שער בתצפית ראה היטב את המחנות הצבאיים המצויים בסביבות "אבו-סולטן", שבמרחק של 4-5 ק"מ מ"יורק", שם הייתה תנועה רבה של רכב וציוד שזרם ממערב על הציר המוביל לפאיד, בקו ישר מהמוצב, היו 2 עמדות מכ"מ על 2 אנטנות גבוהות, וה-מכ"מ פעל כל העת

בשעות אחר-הצהריים המאוחרות אפשר היה להבחין בעמדת מכ"מ על ההר למעלה (ג'בל עתקה), ולפנות ערב הבחינו בכיוון של פאיד צפון, במעין מטטח נחיתה, שם הייתה תנועה ערה ⁽²⁾

לקראת לילה (5-6 ב-אוק') נשארו 2 העמדות מאוישות

ה-מ"פ עזב את "לקקן" עם ערב "בלב כבד" לדבריו, שכן מצב "לקקן" הדאיג אותו, והוא סיכם עם ה-מג"ד ועם ה-מ"מ לשלוח מוצב סיור חילה ולבוא לבקר בבוקר ⁽³⁾ ואמנם בלילה, בסביבות חצות, הגיע סיור מ"מצמד", ששהה זמן מה במעוז וחזר בשעה 0200 בערך ⁽⁴⁾

6 באוקטובר

כיוון שזה היה יום-הכיפורים כמעט כל החיילים צמו וישנו פרט לאלה שהיו בתצפית, או בתפקיד בסביבות שעה 0800 זיהה החייל שהיה בתצפית 8-10 משאיות גדולות שנעט ממערב למזרח, ודיווח על כך לסמל המבצעים ב-חמ"ל, אך הלה הגיב ב"מה אתה מתרגש" ⁽⁵⁾

ב-0830 בערך הגיע הסיור מ"מצמד", שכלל את ה-מ"מ, גדעון, הרופא, הגשש הבדואי ועוד 2 חיילים גדעון בא לבדוק את ההתארגנות של המוצב

באותו זמן בערך בא גם סרן של מקהנ"ר לבדוק את הבונקרים (שכולם היו, כאמור, סתומים)

בסביבות שעת הצהריים ראה החייל שהיה בתצפית, תנועת משאיות גדולה מכיוון ג'בל עתקה באזור אבו-סולטן, וכן שם לב שה-מכ"מים, גם הדרומי וגם הצפוני, פועלים וגם התחנה שמעל ההר הייתה בתנועה ⁽⁶⁾

-
- (1) תחקיר "לקקן", עמ' 3
(2) שם, עמ' 6
(3) שם, עמ' 5
(4) לדברי החייל "לא ידעתי אם הוא מתבדח או לא, אך כיוון שהיה חבר שלי צחקתי איתו (תחקיר, עמ' 11)
(5) תחקיר, עמ' 7
(6)

ב-1345 בערך קיבל גבי הודעה מ"מצמד" על כוונת ספיגה הוא הודיע לאנשים, והם נכנסו לבונקר עם חגור ונשק הוא עצמו עלה לתצפית שלעבר "מצמד", וגם התצפיתן נשאר בתצפית הם הבחניו ב-4 מטוסים שחלפו בטיסה נמוכה, עד כדי כך שיכלו לראות את הטייסים, וכעבור דקות כבר נראו פטריות עשן ענקיות מכיוון טסה ולאחר מכן התזילה ההפגזה⁽¹⁾

ה מ ל ח מ ה

ההפגזה הייתה דלילה מאוד הפגזים נפלו ממזרח למעוז, מעבר ל"לכסיקון" כולם היו בבונקר, וכשההפגזה הלכה ונחלשה בהדרגה התחילו לצאת - לא כולם ביחד - מהבונקר (סביבות 1430) גבי עלה לתצפית וכן הסמל, והיתר יצאו לעמדות⁽²⁾ הם אישו 4 עמדות 1, 2, 3, 4 בכל עמדה - 2 חיילים, בבונקר ה-חמ"ל נשארו הקשר, החובש והנהג הם התארגנו בעמדות והכינו את הנשק בכל עמדה היו 1-2 מא"גים, 7 ארגזי פעולה

לפנות ערב זיהו כוח מצרי בגודל גדוד, מדרום ל"מצמד", באזור עמדת ה-או"ם, ואז לראשונה תפסו ש"ז מלחמה ממש", בעוד שבהתחלה היו שקטים וחשבו שזה ניסיון של תקיפת מוצבים, לא דווקא שלהם, כמו במלחמת ההתשה⁽³⁾

ההרגשה הייתה קשה ביותר, שכן המוצב לא היה מוכן למלחמה, התעלות היו סתומות, האנשים הין מעטים והנשק מועט, ולא היה במה להילחם, והדיווחים מ"חיזיון" על חדירת האויב הדאיגו את האנשים והגבירו את ההרגשה הרעה

בשעה 1900-1930 ראו מהמעוז כ-12 מסוקים מצריים שטסו מדרום למעוז לכיוון מזרח ואחר-כך שמעו ברדיו שהמסוקים הופלו

לקראת לילה הודיעו לגבי שעליו להיות בכוונות מרבית לנוכח אפשרות התקפה של מחלקת קומנדו מצרי

המוצב הגביר את עירנותו, אך לא ראו דבר אף מעמדה 3, הקרובה ביותר לאגם, משם הייתה תצפית טובה מאוד על "מצמד" ועל כל הגזרה, לא זיהו את חוליות הקומנדו, שהסתרו, כנראה, בין השיחים לאורך החוף

גבי הורה להתארגן ולהיערך בעמדות ולהציב את הנשק בצורה היקפית וגבי וסמל המעוז עמדו, לחליפין, בתצפית או סירו בעמדות⁽⁴⁾ הם חששו מפני חדירה ממזרח אם כי ידעו שכל האזור שמסביב לאגם ממוקש, וזה שטח ביצתי שהאויב לא יוכל להגיע משם, ול"מצמד" לעומת זאת, יותר קל להגיע

בלילה הייתה תנועת טנקים בסביבות המעוז, ומהמעוז לא ידעו אם אלה טנקים שלנו או של האויב 2-3 טנקים התקרבו למעוז, ממש לפני השער ופנו צפונה (2300 בערך), אלה היו טנקים מהכוח של סמ"פ ז' 184 ו-סמ"פ ו' 79 שהיה בעמדת "סגול 113" וקיבל הוראה מהמ-מח"ט לבצע משימות סיור בסביבות "מצמד" ו"לקקן"⁽⁵⁾

- (1) תחקיר, עמ' 6, חט' 14, עמ' 15
- (2) שם, עמ' 8
- (3) שם, עמ' 14
- (4) תחקיר "לקקן", עמ' 18
- (5) חט' 14, עמ' 31 דברי ה-מח"ט פל' ו' 79 שהוכפפה ל-גד' 184 פוצלה ל-2 כוחות משנה, שאחד מהם, בפיקודו של ה-סמ"פ, סגן גבי טפלי, הוכפף ל-סמ"פ ז' 184, סרן אהרן פלר

לפני חצות, בעקבות דיווח על הימצאות אויב באזור "לקקן", יצא סמ"פ ז' 184, סרן אהרן פלר, עם 3 טנקים ו-נגמ"ש לסיור, סמ"פ ו' 79, סגן גבי (גרשון) טפלי, נשאר באבטחה באזור "מצמד" ("סגול 113") עם 2 טנקים הכוח של סמ"פ ז' 184 סרק את אזור "לקקן", אך לא הבחין באויב, ראה ששקט וחזר לעמדותיו ב"סגול 113" (1)
במשך הלילה ערך הכוח מספר סיורים, כשמחצית אחת יוצאת לסיור, והשנייה נשארת בעמדות הלילה עבר בשקט, המעוז לא הותקף ולא הופגז, אך שרר מתח והיו חששות מפני חדירה

7 באוקטובר

עם אור ראשון שינה גבי את המערך, איש 3 עמדות במקום 4 והגביר את צד מזרח, סביבת עמדת השער, והפנה לשם את רוב ה-מא"גים, מתוך הנחה שהאויב עלול לחדור מכיוון השער (2)
מ"לקקן" זיהו כוחות גדולים חוצים את התעלה כ-3-4 ק"מ מצפון ל"מצמד", וכוח מצרי התקדם לעבר ה"חוה הסינית"
מידי פעם הייתה הפגזה ארטילרית על המוצב (3)

מצב "חיזיון" הדאיג מאוד את האנשים, והם היו מרוחקים לקשר והאזינו לדיווחים ולקריאות לעזרה (4) המעוז ביקש סיוע ארטילרי על הכוח הצולח, אך על-פי הרובי לא יכול להתקשר, מפני ש"חיזיון" תפס את כל הרשת (5) כשהגיעו המטוסים שלנו (סביבות 0700) התעודדו החיילים במקצת וחשבו שהם יקלו על "חיזיון"

בשעה 1000-1100 הגיע סיור של טנקים שלנו לקרבת המעוז, חנה שם 105 דקות ועזב היה זה כוח שכלל 2 טנקים ו-נגמ"ש בפיקודו של סמ"פ ז' 79, סגן ירון פיק, והמשימה שהוטלה עליו הייתה - לנוע על ציר "עכביש" עד "לקקן" ולדווח על האויב
הכוח נע במהירות משני צידי "עכביש", הגיע לצומת "עכביש"-לכסיקון וזיהה במוצב מספר חיילים שנופפו לו בידיים סמ"פ ז' 79 הבין שהכל תקין ודיווח על כך ברשת הקשר ל-מח"ט ומשם המשיך הכוח בסיור צפונה (6)

במשך היום (7 ב-אוק') בדקו מפקד אוג' 143 ו-מח"ט 14 את האפשרויות לפינוי המעוזים, ובעוד שהיה ברור שאת "חיזיון" ו"פורקן" אי-אפשר לפנות, מפני שהם מכותרים בכוחות אויב, הרי לגבי "מצמד" ו"לקקן" נראה שיש סיכוי לפנותם (7)

ה-מח"ט התקשר ל"לקקן", דיבר עם גבי וביקש פרטים על הימצאות האויב בסביבת המעוז ולאורך ציר "עכביש" ולאחר שהתברר שהאויב נמצא מצפון-מזרח ל"מצמד" ושעל ציר "עכביש" אין רואים אויב, הורה לגבי להתארגן לפינוי (סביבות שעה 1500)

- (1) חט' 14, עמ' 36
- (2) תחקיר, ע"ע 20-21
- (3) חט' 14, עמ' 53
- (4) אחד החיילים, עזרא יחיאל, שבא מ"חיזיון" דאג מאוד גלורל חבריו ב"חיזיון" ומידי פעם שאל את הקשר אם ומה שמע מ"חיזיון", והקשר היה מעלים ממנו את האמת (תחקיר, עמ' 23)
- (5) שם, עמ' 22 "תכנן" תפס את כל הרשת (תחקיר, עמ' 22)
- (6) חט' 14, עמ' 51
- (7) שם, עמ' 54 לדברי ה-מח"ט הוא היה אופטימי ביחס לפינוי "לקקן" ו"מצמד"

לפי הוראותיו של גבי, החיילים העמיסו על ה-זחל"מ את הנשק ואת הציוד (כמעט את כולו, פרט ל-שק"מ) כעבור זמן מה נתקבלה הוראת פינוי מקצין אג"מ החטיבתי (1530 בקירוב), הקשר הפסיק את הקשר, פרקו את המכשירים והעמיסו גם אותם כל החיילים עלו על ה-זחל"מ, וה-זחל"מ החל לנוע על ציר "עכביש" לעבר טסה הדרך עברה ללא תקלות, ובסביבות 1645 הגיעו בשלום לטסה⁽¹⁾

"לקקן" הוא אחד המעוזים המועטים שכל חייליו התפנו בשלום, לאחר 24 שעות (7 ב-אוק' אחה"צ) האויב עקף את "לקקן", לא תקף אותו ואף לא הפגינו אעפ"כ עמד המעוז במבחן, בהיותו מאורגן וערוך, וזאת למרות המגבלות הרבות, ובהתחשב עם כך שהמוצב שימש עד המלחמה לתצפית יום בלבד, ולא היה כשיר להגנה, לא מבחינה פיזית ולא מבחינת כוח אדם, שכן החיילים קובצו ממעוזים אחרים והנשק היה מועט ביותר

למרות שהמוצב עצמו לא הותקף דאגו חיילי "לקקן" למעוזים האחרים ובייחוד ל"חיזיון", שאת הדיווחים שלו שמעו הם הבינו שמצבם כמוצב קטן וחלש מסוכן ביותר, וכי אם יותקפו, מצבם לא יהיה שונה משל "חיזיון" ההודעה עת הפינוי נתקבלה משום כך בהרגשת הקלה, ורובם חשבו שבעבור יום-יומיים יחזרו למוצב,⁽²⁾ אך היו גם כאלה שחשבו של צריך לסגת, והוסיפו לקוות כל העת שבסופו של דבר תגיע תגבורת, והתפלאו אל שהטנקים שלנו לא הגיעו

(1) תחקיר, עמ' 22
(2) שם, עמ' 23 כמו-כן היו חששות לנוע ב-זחל"מ פתוח לאורך 30 ק"מ, בעוד שכלל לא היה בטוח אם הדרך פנויה מאויב

אג"מ/מה"ד הסטוריה
 ענף חקר זירת דרום
 הד - 7 - 124
 עותק מס'

חיללי מעוז "לקקן"

מס' סד'	דרגה	שם	תפקיד	
1	סגן	דהאן גבי	מ מעוז	ימ"מ 191
2		הרשקוביץ משה	מש"ק	גד' 68
3		הירשפלד צבי	מש"ק	גד' 68
4		יחיאל עזרא	לוחם	גד' 68
5		בלמס יוסף	לוחם	גד' 68
6		אפיואט ארמונד	לוחם	גד' 68
7		בוגר שמואל	לוחם	גד' 68
8		ברנר אבנר	לוחם	גד' 68
9		קאנדלוקר סוקור	לוחם	גד' 68
10		פיטוסי ג'רר	לוחם	גד' 68
11		אבוטבול אלי	קשר	גד' 184
12		פינקל גבי	חובש	גד' 184
13		עוזי	נהג	גד' 184